

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Poniec

Poniec 2024

Zamawiający:

Gmina Poniec
ul. Rynek 24
64-125 Poniec

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny
Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk

Spis treści

1. Metodologia	4
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego	10
2.1 Sfera społeczna	11
2.2 Sfera gospodarcza.....	22
2.3 Sfera środowiskowa	24
2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	26
2.5 Sfera techniczna	30
2.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	32
2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego	39
3. Obszar rewitalizacji	40
Załączniki	44
Spis tabel i rysunków.....	45

1. Metodologia

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2021 poz. 485 ze zm.) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Stan kryzysowy występuje w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Następnie obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako

obszar rewitalizacji. Obszar ten nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Początkiem procesu rewitalizacji Gminy Poniec jest przeprowadzenie diagnozy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując przedmiotową analizę, uwzględniono zalecenia zawarte w sporządzonym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej dokumencie *Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, zgodnie z którymi diagnozę oparto na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na terenie gminy Poniec.

W celu przestrzennego zobrazowania wyników analizy, gminę Poniec podzielono na jednostki osadnicze, składające się z miejscowości lub ulic.

Rysunek 1. Podział gminy Poniec na jednostki osadnicze

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli zamieszczono wykaz miejscowości wchodzących w skład ustalonych jednostek osadniczych.

Tabela 1. Wykaz miejscowości/ulic wchodzących w skład jednostki osadniczej

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości/ ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej
Jednostka Bączylas	Bączylas
Jednostka Bogdanki	Bogdanki
Jednostka Czarkowo	Czarkowo
Jednostka Drzewce	Drzewce
Jednostka Dzieczyna	Dzieczyna
Jednostka Grodzisko	Grodzisko
Jednostka Janiszewo	Janiszewo
Jednostka Łęka Mała	Łęka Mała
Jednostka Łęka Wielka	Łęka Wielka
Jednostka Miechcin	Miechcin
Jednostka Rokosowo	Rokosowo
Jednostka Sarbinowo	Sarbinowo
Jednostka Szurkowo	Szurkowo
Jednostka Śmiłowo	Śmiłowo
Jednostka Teodozewo	Teodozewo
Jednostka Waszkowo	Waszkowo
Jednostka Wydawy	Wydawy
Jednostka Zawada	Zawada
Jednostka Żytowiecko	Żytowiecko
Jednostka Obręb 1	Akacyjowa, Bukowa, Dębowa, Janiszewska, Kasztanowa, Lipowa, Ogrodowa, Rydzyńska, Świerkowa, Wierzbowa
Jednostka Obręb 2	Adama Asnyka, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Krobska Szosa, Kusza, Marii Konopnickiej
Jednostka Obręb 3	Gostyńska, Gostyńska Szosa, Harcerska, Krótka, Mało Zamkowa, Marszałka Focha, Parkowa, Piaskowa, Polna, Szkolna, Wolności
Jednostka Obręb 4	Bojanowska, Drożdżyńskiego, Dworcowa, Kościelna, Kościuszki, Kręta, Krobska, Ks. Prof. Dr Jana Respądk, Poczтовая, ppł. Bernarda Śliwińskiego, Rondo Powstańców Wielkopolskich, Rynek, Spokojna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Poniecu

Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Poniecu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu i Komendę Powiatową Policji w Gostyniu.

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze gminy Poniec przeprowadzono w pięciu strefach, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Do każdej ze stref zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna		
Bezrobocie	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	2
Niski poziom edukacji	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych	3
Niepełnosprawność	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	2
Zagrożenia przestępczością	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	4
Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	3
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	2
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera środowiskowa		
Zanieczyszczenia powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych	Wskaźnik liczby do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem na danym obszarze	1
	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera techniczna		
Degradacja stanu technicznego zabytków	Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze	1

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych i jakościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek osadniczych i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Poniec – o występowaniu zjawiska

kryzysowego decydowało czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej wartości dla całej Gminy.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie jednostki osadniczej identyfikuje się co najmniej 3 wskaźniki w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Poniec),
- na terenie jednostki osadniczej identyfikuje się co najmniej 1 wskaźnik z pozostałych stref, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, który wskazuje na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Poniec).

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono standaryzację każdego wskaźnika ilościowego i jakościowego, według następującego wzoru, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

lub

$$z = -\frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

x – nieustandaryzowana wartość wskaźnika dla danej jednostki osadniczej,

μ – średnia wartość wskaźnika dla obszaru gminy,

σ – odchylenie standardowe.

Następnie dla każdej jednostki osadniczej obliczono wskaźnik syntetyczny tj. średnią ważoną arytmetyczną ustandaryzowanych wskaźników ilościowych i jakościowych, którym przyporządkowano poszczególne wagi, wg następującego wzoru:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{i=1}^n z_i t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

gdzie:

z – ustandaryzowana wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej,

t – waga wskaźnika,

n – liczba wskaźników.

Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne i pokazuje, o ile dany wynik jest odległy od średniej wartości dla całej gminy, która ma wartość 0. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki osadnicze odznaczają się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce. Ponadto im większa wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się większym natężeniem negatywnych zjawisk i analogicznie, im mniejsza wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Dla każdej jednostki osadniczej posłużono się takimi samymi kryteriami (wybrano te same wskaźniki). W tabelach prezentujących wskaźniki w rozdziałach od 2.1. do 2.5. kolorem jasnopomarańczowym oznaczono te jednostki osadnicze, dla których wartość wskaźnika jest gorsza od średniej gminy Poniec (występowanie stanu kryzysowego), natomiast białym, dla których wartość wskaźnika jest lepsza od średniej dla gminy Poniec (dobra sytuacja).

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności zamieszkującą poszczególne jednostki osadnicze.

Tabela 3. Liczba ludności poszczególnych jednostek osadniczych w 2022 roku

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba ludności [osoba]	% udział ludności gminy
Gmina Poniec	7 647	100,00%
Jednostka Bączylas	130	1,70%
Jednostka Bogdanki	159	2,08%
Jednostka Czarkowo	190	2,48%
Jednostka Drzewce	337	4,41%
Jednostka Dzieczyna	383	5,01%
Jednostka Grodzisko	173	2,26%
Jednostka Janiszewo	227	2,97%
Jednostka Łęka Mała	186	2,43%
Jednostka Łęka Wielka	649	8,49%
Jednostka Miechcin	117	1,53%
Jednostka Rokosowo	361	4,72%
Jednostka Sarbinowo	242	3,16%
Jednostka Szurkowo	303	3,96%
Jednostka Śmiłowo	482	6,30%
Jednostka Teodozewo	133	1,74%
Jednostka Waszkowo	158	2,07%
Jednostka Wydawy	71	0,93%
Jednostka Zawada	109	1,43%
Jednostka Żytowiecko	401	5,24%

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba ludności [osoba]	% udział ludności gminy
Jednostka Obręb 1	425	5,56%
Jednostka Obręb 2	780	10,20%
Jednostka Obręb 3	792	10,36%
Jednostka Obręb 4	839	10,97%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Poniecu

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli, największa liczba ludności w 2022 r. zamieszkiwała jednostkę Obręb 4 – 10,97% mieszkańców gminy Poniec. Natomiast najmniej liczebna była jednostka Wydawy, którą w 2022 r. zamieszkiwało 71 osób, czyli zaledwie 0,93% mieszkańców gminy Poniec.

2.1 Sfera społeczna

W strefie społecznej wykorzystano 6 wskaźników, które zakwalifikowane zostały do 6 obszarów problemowych. Ich wykaz zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Wykaz wskaźników wykorzystywanych w analizie strefy społecznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Bezrobocie	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem
Niski poziom edukacji	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych
Niepełnosprawność	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze
Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Bezrobocie

W ramach bezrobocia analizie poddano udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem. Największą wartość tego wskaźnika odnotowano dla jednostek Dzięczyna i Żytowiecko – 75,00%, natomiast najmniejszą w jednostkach Bączylas, Bogdanki, Grodzisko, Janiszewo, Miechcin, Szurkowo, Śmiłowo, Teodozewo, Waszkowo, Wydawy, Zawada oraz Obręb 1 – 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą Czarkowo, Drzewce, Dzieczyna, Łęka Mała, Łęka Wielka, Rokosowo, Żytowiecko, Obręb 2 oraz Obręb 3.

Tabela 5. Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było bezrobocie	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	27	160	16,88%	---
Jednostka Bączylas	0	0	0,00%	-1,4631
Jednostka Bogdanki	0	0	0,00%	-1,4631
Jednostka Czarkowo	1	3	33,33%	1,4270
Jednostka Drzewce	1	4	25,00%	0,7045
Jednostka Dzieczyna	3	4	75,00%	5,0395
Jednostka Grodzisko	0	2	0,00%	-1,4631
Jednostka Janiszewo	0	3	0,00%	-1,4631
Jednostka Łęka Mała	1	2	50,00%	2,8720
Jednostka Łęka Wielka	1	4	25,00%	0,7045
Jednostka Miechcin	0	1	0,00%	-1,4631
Jednostka Rokosowo	1	3	33,33%	1,4270
Jednostka Sarbinowo	1	10	10,00%	-0,5961
Jednostka Szurkowo	0	1	0,00%	-1,4631
Jednostka Śmiłowo	0	5	0,00%	-1,4631
Jednostka Teodozewo	0	2	0,00%	-1,4631
Jednostka Waszkowo	0	3	0,00%	-1,4631
Jednostka Wydawy	0	2	0,00%	-1,4631
Jednostka Zawada	0	1	0,00%	-1,4631
Jednostka Żytowiecko	3	4	75,00%	5,0395
Jednostka Obręb 1	0	15	0,00%	-1,4631
Jednostka Obręb 2	3	10	30,00%	1,1380

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było bezrobocie	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Obręb 3	6	26	23,08%	0,5377
Jednostka Obręb 4	6	55	10,91%	-0,5173

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika pozwoliła zidentyfikować problem strefy społecznej dotyczący lokalnego rynku pracy, a mianowicie bezrobocia. Bezrobocie w gminie może świadczyć o trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz trudnościach w gospodarce, takich jak brak inwestycji w zakresie wspierania kształcenia zawodowego, spadek aktywności przedsiębiorstw czy też problemy sektora przemysłowego. Problem bezrobocia może być uwarunkowany wykształceniem ludzi niedostosowanym do lokalnego rynku pracy.

Należy zauważyć, że brak pracy jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie bezrobocia i jego skutków wpływa bezpośrednio na wydatki związane z pomocą społeczną, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy Poniec.

W celu redukcji bezrobocia na terenie gminy zaleca się prowadzenie szkoleń i działań edukacyjnych dostosowanych do rynku pracy. Ponadto, ważne jest także wspieranie przedsiębiorstw, gdyż stworzenie korzystnego środowiska biznesowego przyciąga nowe przedsiębiorstwa, które mogą generować nowe miejsca pracy. Władze lokalne powinny promować inwestycje, ułatwiać procedury biznesowe i oferować zachęty dla przedsiębiorstw.

Niski poziom edukacji

W ramach niskiego poziomu edukacji przeanalizowano wskaźnik, jakim jest udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych. Największa wartość tego wskaźnika została odnotowana dla jednostki Wydawy – 100,00%, natomiast najmniejsza dla jednostek Bogdanki, Czarkowo, Drzewce, Łęka Mała, Miechcin, Sarbinowo, Śmiłowo, Teodozewo, Waszkowo i Obręb 1 – 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą Bączylas, Łęka Wielka, Rokosowo, Szurkowo, Wydawy, Zawada, Żytowiecko oraz Obręb 4.

Tabela 6. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym	Liczba osób bezrobotnych	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	38	151	45,24%	---
Jednostka Bączylas	3	6	60,00%	1,4718
Jednostka Bogdanki	0	2	0,00%	-4,5105
Jednostka Czarkowo	1	2	0,00%	-4,5105
Jednostka Drzewce	0	3	0,00%	-4,5105
Jednostka Dzieczęyna	1	9	25,00%	-2,0178
Jednostka Grodzisko	1	5	25,00%	-2,0178
Jednostka Janiszewo	1	3	33,33%	-1,1870
Jednostka Łęka Mała	0	1	0,00%	-4,5105
Jednostka Łęka Wielka	5	16	62,50%	1,7211
Jednostka Miechcin	0	2	0,00%	-4,5105
Jednostka Rokosowo	3	9	50,00%	0,4748
Jednostka Sarbinowo	0	2	0,00%	-4,5105
Jednostka Szurkowo	1	2	50,00%	0,4748
Jednostka Śmiłowo	0	6	0,00%	-4,5105
Jednostka Teodozewo	0	0	0,00%	-4,5105
Jednostka Waszkowo	0	0	0,00%	-4,5105
Jednostka Wydawy	1	3	100,00%	5,4600
Jednostka Zawada	1	3	50,00%	0,4748
Jednostka Żytowiecko	4	11	57,14%	1,1870
Jednostka Obręb 1	0	6	0,00%	-4,5105
Jednostka Obręb 2	3	19	33,33%	-1,1870
Jednostka Obręb 3	2	14	25,00%	-2,0178
Jednostka Obręb 4	11	27	84,62%	3,9261

Źródło: Opracowanie własne

Niski poziom edukacji osób bezrobotnych jest barierą w znalezieniu pracy. W związku z występowaniem tego niekorzystnego zjawiska należy zapoznać się z rynkiem pracy. W celu znalezienia miejsca pracy, mieszkańcy gminy Poniec zmagający się z tym problemem powinni podjąć działania w zakresie doskonalenia swoich umiejętności i dalszej edukacji w branżach, gdzie występuje zapotrzebowanie na pracowników.

Wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi problemami

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2022 poz. 2240), osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. W związku z powyższym osobami ze szczególnymi potrzebami są osoby narażone na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność.

W ramach analizy stopnia niepełnosprawności na terenie gminy Poniec wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem. Największą wartość tego wskaźnika odnotowano dla jednostki Grodzisko – 100,00%, natomiast najmniejszą dla jednostek Bączylas, Bogdanki, Łęka Mała, Miechcin, Rokosowo, Szurkowo, Teodozewo, Zawada i Żytowiecko – 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą Czarkowo, Drzewce, Dzieczyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Wielka, Waszkowo, Wydawy, Obręb 2 i Obręb 3.

Tabela 7. Udział osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	39	160	24,38%	---
Jednostka Bączylas	0	0	0,00%	-1,9371
Jednostka Bogdanki	0	0	0,00%	-1,9371
Jednostka Czarkowo	1	3	33,33%	0,7119

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Drzewce	1	4	25,00%	0,0497
Jednostka Dzieczyna	1	4	25,00%	0,0497
Jednostka Grodzisko	2	2	100,00%	6,0101
Jednostka Janiszewo	1	3	33,33%	0,7119
Jednostka Łęka Mała	0	2	0,00%	-1,9371
Jednostka Łęka Wielka	2	4	50,00%	2,0365
Jednostka Miechcin	0	1	0,00%	-1,9371
Jednostka Rokosowo	0	3	0,00%	-1,9371
Jednostka Sarbinowo	1	10	10,00%	-1,1424
Jednostka Szurkowo	0	1	0,00%	-1,9371
Jednostka Śmiłowo	1	5	20,00%	-0,3477
Jednostka Teodozowo	0	2	0,00%	-1,9371
Jednostka Waszkowo	2	3	66,67%	3,3610
Jednostka Wydawy	1	2	50,00%	2,0365
Jednostka Zawada	0	1	0,00%	-1,9371
Jednostka Żytowiecko	0	4	0,00%	-1,9371
Jednostka Obręb 1	3	15	20,00%	-0,3477
Jednostka Obręb 2	3	10	30,00%	0,4470
Jednostka Obręb 3	8	26	30,77%	0,5082
Jednostka Obręb 4	12	55	21,82%	-0,2032

Źródło: Opracowanie własne

Niepełnosprawność wiąże się z izolacją i wykluczeniem społecznym. Osoby z niepełnosprawnościami przez brak akceptacji ze strony społeczeństwa tracą poczucie własnych wartości, nie mają ochoty korzystać z zasobów publicznych czy też nie czują potrzeby udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach, integracjach społecznych.

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem sfery społecznej dotyczącej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, a mianowicie niepełnosprawności. Mieszkańcy ze szczególnymi potrzebami są często narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność, lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. To z kolei przekłada się na niskie zaangażowanie społeczne, ograniczone możliwości rozwoju, a w konsekwencji powoduje izolację społeczną mieszkańców dotkniętych niniejszym problemem.

Zagrożenie przestępczością

Kolejnym z problemów społecznych jest zjawisko przestępczości, które związane jest z występowaniem na danym terenie osób, które dopuściły się czynów zabronionych uznanych za społecznie szkodliwe lub niebezpieczne. Mają one wpływ na stan mienia mieszkańców oraz poczucie ich bezpieczeństwa na danym obszarze.

Obszary, które uległy zaniedbaniu i degradacji, często stają się miejscem, gdzie przestępczość może być bardziej powszechna. To z kolei wpływa na ogólną jakość życia mieszkańców i stanowi przeszkodę dla rozwoju lokalnego. Poprzez proces rewitalizacji, obszary te mogą być przekształcone, modernizowane i ożywiane, co często skutkuje spadkiem przestępczości. Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Poniec odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu. Poprawa warunków życia, tworzenie nowych miejsc pracy, tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywnościom społecznym i kulturalnym oraz zwiększenie obecności służb policyjnych, wszystko to może zmniejszyć motywację do popełnienia przestępstw i tworzyć bardziej bezpieczne i przyjazne środowisko dla mieszkańców. To ilustruje, jak rewitalizacja może odwracać negatywne tendencje związane z przestępczością i przyczyniać się do rozwoju lokalnego poprzez poprawę bezpieczeństwa i jakości życia na danym obszarze.

Obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnego zjawiska społecznego – przestępczości – zdiagnozowano za pomocą wskaźnika liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze.

Do jednostek, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą Dzięczyzna, Obręb 3 i Obręb 4, z czego najwyższy wskaźnik przestępstw odnotowano w jednostce Dzięczyzna – 2,61.

Tabela 8. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba przestępstw	Liczba mieszkańców ogółem	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	3	7647	0,39	-2,5491
Jednostka Bączylas	0	130	0,00	-2,5491
Jednostka Bogdanki	0	159	0,00	-2,5491
Jednostka Czarkowo	0	190	0,00	-2,5491
Jednostka Drzewce	0	337	0,00	14,416
Jednostka Dzięczyna	1	383	2,61	-2,5491
Jednostka Grodzisko	0	173	0,00	-2,5491
Jednostka Janiszewo	0	227	0,00	-2,5491
Jednostka Łęka Mała	0	186	0,00	-2,5491
Jednostka Łęka Wielka	0	649	0,00	-2,5491
Jednostka Miechcin	0	117	0,00	-2,5491
Jednostka Rokosowo	0	361	0,00	-2,5491
Jednostka Sarbinowo	0	242	0,00	-2,5491
Jednostka Szurkowo	0	303	0,00	-2,5491
Jednostka Śmiłowo	0	482	0,00	-2,5491
Jednostka Teodozowo	0	133	0,00	-2,5491
Jednostka Waszkowo	0	158	0,00	-2,5491
Jednostka Wydawy	0	71	0,00	-2,5491
Jednostka Zawada	0	109	0,00	-2,5491
Jednostka Żytowiecko	0	401	0,00	-2,5491
Jednostka Obręb 1	0	425	0,00	-2,5491
Jednostka Obręb 2	0	780	0,00	5,6550
Jednostka Obręb 3	1	792	1,26	5,1954
Jednostka Obręb 4	1	839	1,19	-2,5491

Źródło: Opracowanie własne

W ramach poprawy powyższej sytuacji zaleca się współpracę z Policją w celu zwiększenia monitorowania obszarów szczególnie narażonych na przestępczość. Istotnym elementem w zakresie bezpieczeństwa jest także montaż monitoringu w miejscach, w których odnotowano

dużą liczbę przestępstw. Dodatkowo władze lokalne powinny wspierać projekty integracji społecznej w celu zapobiegnięcia marginalizowania grup społecznych, co może zmniejszyć prawdopodobieństwo popełnienia przestępstw.

Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa

W ramach demografii analizie poddano problem niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej gminy tj. proces starzenia się społeczeństwa, polegający na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa (60 lat i więcej w przypadku kobiet oraz w wieku 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn).

Największy udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem w jednostce Wydawy – 32,39%, natomiast najmniejszy w jednostce Waszkowo – 10,76%.

Dla jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą Bączylas, Czarkowo, Wydawy, Żytowiecko, Obręb 3 i Obręb 4.

Tabela 9. Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej)	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	7647	1460	19,09%	---
Jednostka Bączylas	130	29	22,31%	2,1188
Jednostka Bogdanki	159	25	15,72%	-2,2203
Jednostka Czarkowo	190	42	22,11%	1,9854
Jednostka Drzewce	337	62	18,40%	-0,4579
Jednostka Dzieczęyna	383	64	16,71%	-1,5699
Jednostka Grodzisko	173	25	14,45%	-3,0588
Jednostka Janiszewo	227	43	18,94%	-0,0987
Jednostka Łęka Mała	186	26	13,98%	-3,3701
Jednostka Łęka Wielka	649	119	18,34%	-0,4986
Jednostka Miechcin	117	20	17,09%	-1,3170
Jednostka Rokosowo	361	49	13,57%	-3,6370

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej)	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Sarbinowo	242	45	18,60%	-0,3278
Jednostka Szurkowo	303	52	17,16%	-1,2724
Jednostka Śmiłowo	482	80	16,60%	-1,6442
Jednostka Teodozewe	133	24	18,05%	-0,6902
Jednostka Waszkowo	158	17	10,76%	-5,4914
Jednostka Wydawy	71	23	32,39%	8,7659
Jednostka Zawada	109	16	14,68%	-2,9085
Jednostka Żytowiecko	401	80	19,95%	0,5652
Jednostka Obręb 1	425	73	17,18%	-1,2626
Jednostka Obręb 2	780	141	18,08%	-0,6692
Jednostka Obręb 3	792	171	21,59%	1,6465
Jednostka Obręb 4	839	234	27,89%	5,7978

Źródło: Opracowanie własne

Bezpieczeństwo na drogach

Szlaki komunikacyjne na terenie gminy Poniec reprezentują różny stan techniczny, dlatego wymagane jest podjęcie prac modernizacyjnych na drogach posiadających zły stan nawierzchni lub nawierzchnię nieutwardzoną. Ponadto ważnym aspektem bezpieczeństwa w ruchu drogowym stanowi kompleksowa infrastruktura towarzysząca obejmująca oświetlenie uliczne, prawidłowe oznakowanie, oznaczone przejścia dla pieszych, chodniki i ścieżki rowerowe. Kwestię bezpieczeństwa drogowego w gminie Poniec scharakteryzowano za pomocą zestawienia liczby kolizji drogowych, który obejmuje odnotowane wydarzenia na wszystkich rodzajach dróg znajdujących się na obszarze gminy. Przedstawia on zatem liczbę kolizji nie tylko z udziałem kierowców spoza gminy, ale również te z udziałem mieszkańców. Wypadki drogowe niosą za sobą wiele negatywnych konsekwencji, do których należą skutki zdrowotne, psychologiczne, społeczne i ekonomiczne. Związane ze zdrowiem, stanem psychicznym osób poszkodowanych, bliskich ofiar, sprawców, uczestników i środków zdarzenia, pomniejszeniem jakości życia, uszkodzeniem mienia, pogorszeniem sytuacji materialnej, prac służb operacyjnych i porządkowych. Wobec tego przekładają się one na kryzys na wielu płaszczyznach i ponoszone są nie tylko bezpośrednio przez poszkodowanych, ale i pozostałych mieszkańców.

Jednostkami, w których wystąpiła sytuacja kryzysowa w obszarze bezpieczeństwa na drogach są Łęka Wielka, Wydawy oraz Obręb 3. Największy wskaźnik wypadków drogowych na 100 mieszkańców w jednostce Wydawy i wynosił on 1,41.

Tabela 10. Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba wypadków drogowych	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	7647	3	0,04	---
Jednostka Bączylas	130	0	0,00	-0,2730
Jednostka Bogdanki	159	0	0,00	-0,2730
Jednostka Czarkowo	190	0	0,00	-0,2730
Jednostka Drzewce	337	0	0,00	-0,2730
Jednostka Dzięczyna	383	0	0,00	-0,2730
Jednostka Grodzisko	173	0	0,00	-0,2730
Jednostka Janiszewo	227	0	0,00	-0,2730
Jednostka Łęka Mała	186	0	0,00	-0,2730
Jednostka Łęka Wielka	649	1	0,15	0,7993
Jednostka Miechcin	117	0	0,00	-0,2730
Jednostka Rokosowo	361	0	0,00	-0,2730
Jednostka Sarbinowo	242	0	0,00	-0,2730
Jednostka Szurkowo	303	0	0,00	-0,2730
Jednostka Śmiłowo	482	0	0,00	-0,273
Jednostka Teodozewo	133	0	0,00	-0,2730
Jednostka Waszkowo	158	0	0,00	-0,2730
Jednostka Wydawy	71	1	1,41	9,5292
Jednostka Zawada	109	0	0,00	-0,2730
Jednostka Żytowiecko	401	0	0,00	-0,2730
Jednostka Obręb 1	425	0	0,00	-0,2730
Jednostka Obręb 2	780	0	0,00	-0,2730
Jednostka Obręb 3	792	1	0,13	0,6057
Jednostka Obręb 4	839	0	0,00	-0,2730

Źródło: Opracowanie własne

Do działań mogących mieć wpływ na zmniejszenie wypadków drogowych i zwiększenie bezpieczeństwa na drogach należą: odpowiednie oznakowanie (znaki drogowe, sygnalizacja świetlna i odblaski). Ponadto warto przeprowadzić identyfikację miejsc wymagających przebudowy i modernizacji z zakresu, np. przebudowa dróg, dostosowania skrzyżowań, przejść dla pieszych i innych obszarów do bardziej bezpiecznych standardów, co również przyczyni się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia wypadków.

2.2 Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 11. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy gospodarczej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień przedsiębiorczości

Niski stopień przedsiębiorczości może świadczyć o różnych czynnikach, które mogą hamować rozwój przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Może to być uwarunkowane brakiem odpowiedniej infrastruktury, takiej jak biura czy hale, w których przedsiębiorcy mogliby rozwinąć swoją działalność. Ponadto sytuacja ta może być spowodowana brakiem programów edukacyjnych na temat przedsiębiorczości w lokalnych szkołach, przez co społeczeństwo jest niepewne w kwestii zakładania własnych firm.

W celu analizy sytuacji gospodarczej na terenie gminy Poniec zestawiono dane dotyczące liczby zarejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na obszarze danej jednostki. Najlepszą sytuację w tym zakresie zidentyfikowano w jednostce Czarkowo, natomiast najgorszą w jednostkach: Bączylas, Drzewce, Grodzisko, Łęka Mała, Wydawy, Zawada i Żytowiecko.

Jednostkami z sytuacją kryzysową są: Bączylas, Drzewce, Dzieczyna, Grodzisko, Łęka Mała, Łęka Wielka, Rokosowo, Szurkowo, Wydawy, Zawada, Żytowiecko, Obręb 1 oraz Obręb 4.

Tabela 12. Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	7647	29	0,38	---
Jednostka Bączylas	130	0	0,00	0,9044
Jednostka Bogdanki	159	1	0,63	-0,5955
Jednostka Czarkowo	190	3	1,58	-2,8612
Jednostka Drzewce	337	0	0,00	0,9044
Jednostka Dzięczyna	383	1	0,26	0,2817
Jednostka Grodzisko	173	0	0,00	0,9044
Jednostka Janiszewo	227	1	0,44	-0,1462
Jednostka Łęka Mała	186	0	0,00	0,9044
Jednostka Łęka Wielka	649	1	0,15	0,5370
Jednostka Miechcin	117	1	0,85	-1,1339
Jednostka Rokosowo	361	1	0,28	0,2438
Jednostka Sarbinowo	242	2	0,83	-1,0666
Jednostka Szurkowo	303	1	0,33	0,1173
Jednostka Śmiłowo	482	2	0,41	-0,0852
Jednostka Teodozewo	133	1	0,75	-0,8887
Jednostka Waszkowo	158	2	1,27	-2,1144
Jednostka Wydawy	71	0	0,00	0,9044
Jednostka Zawada	109	0	0,00	0,9044
Jednostka Żytowiecko	401	0	0,00	0,9044
Jednostka Obręb 1	425	1	0,24	0,3433
Jednostka Obręb 2	780	4	0,51	-0,3186
Jednostka Obręb 3	792	5	0,63	-0,6012
Jednostka Obręb 4	839	2	0,24	0,3359

Źródło: Opracowanie własne

Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych wiąże się ze zjawiskiem powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej

(ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej). Problemem jest głównie ograniczona liczba zakładów produkcyjnych i usługowych na obszarach wiejskich, gdzie brakuje alternatyw w stosunku do zatrudnienia w rolnictwie, które nie zapewnia wystarczającej podaży pracy, szczególnie dla osób o innych kwalifikacjach.

2.3 Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 13. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy środowiskowej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Zanieczyszczenia powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich budynków mieszkalnych na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Zanieczyszczenie powietrza

Przekroczenie standardów jakości powietrza jest uwarunkowane znaczną ilością zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń na obszarach wiejskich w dużym stopniu pochodzi ze spalania paliw w indywidualnych źródłach ciepła, które zazwyczaj stanowią piece na węgiel. W związku z tym do oceny stanu środowiska na terenie gminy Poniec wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich budynków mieszkalnych na danym terenie.

Jednostką z najkorzystniejszą sytuacją w tym zakresie jest jednostka Wydawy. Badany wskaźnik na tym obszarze osiągnął wartość 39,29%, natomiast najgorsza sytuacja została zaobserwowana w jednostce Sarbinowo, w której wskaźnik ten był równy 100,00%.

Do jednostek, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Bączylas, Bogdanki, Czarkowo, Drzewce, Dzieczyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Łęka Wielka, Miechcin, Rokosowo, Sarbinowo, Szurkowo, Śmiłowo, Teodozewo, Waszkowo i Zawada.

Tabela 14. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich budynków mieszkalnych na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel na podstawie bazy CEEB/inwentaryzacji źródeł ciepła	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	2235	1836	82,15%	---
Jednostka Bączylas	30	25	83,33%	0,0833

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Poniec

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel na podstawie bazy CEEB/inwentaryzacji źródeł ciepła	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Bogdanki	31	30	96,77%	1,0272
Jednostka Czarkowo	50	48	96,00%	0,9728
Jednostka Drzewce	99	98	98,99%	1,1828
Jednostka Dzięczyna	110	103	93,64%	0,8068
Jednostka Grodzisko	50	48	96,00%	0,9728
Jednostka Janiszewo	85	79	92,94%	0,7580
Jednostka Łęka Mała	47	44	93,62%	0,8055
Jednostka Łęka Wielka	138	134	97,10%	1,0502
Jednostka Miechcin	32	28	87,50%	0,3759
Jednostka Rokosowo	103	94	91,26%	0,6401
Jednostka Sarbinowo	43	43	100,00%	1,2537
Jednostka Szurkowo	64	61	95,31%	0,9245
Jednostka Śmiłowo	135	114	84,44%	0,1613
Jednostka Teodozowo	29	28	96,55%	1,0116
Jednostka Waszkowo	46	43	93,48%	0,7957
Jednostka Wydawy	28	11	39,29%	-3,0101
Jednostka Zawada	30	29	96,67%	1,0196
Jednostka Żytowiecko	124	87	70,16%	-0,8418
Jednostka Obręb 1	140	104	74,29%	-0,5521
Jednostka Obręb 2	262	208	79,39%	-0,1937
Jednostka Obręb 3	251	176	70,12%	-0,8447
Jednostka Obręb 4	308	201	65,26%	-1,1860

Źródło: Opracowanie własne

Przekroczenie standardów jakości powietrza wpływa niekorzystnie na zdrowie mieszkańców gminy Poniec. Substancje, takie jak pyły zawieszone PM_{2,5} i PM₁₀, tlenki azotu, dwutlenek siarki czy ozon troposferyczny mogą prowadzić do chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, a także zwiększać ryzyko chorób nowotworowych. W celu zmniejszenia liczby jednostek osadniczych z przekroczeniem standardów jakości powietrza należy zachęcić

mieszkańców do wymiany indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania bardziej ekologiczne i efektywne energetycznie.

2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano 3 wskaźniki, które zakwalifikowane zostały do 2 obszarów problemowych.

Tabela 15. Wskaźniki wykorzystane w analizie strefy przestrzenno-funkcjonalnej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze
Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem
	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych

Niedostateczny stopień zwodociągowania na terenie gminy może prowadzić do trudności w dostępie do czystej wody pitnej dla mieszkańców, co stanowi istotny problem zdrowotny, gdyż brak odpowiedniego zaopatrzenia w wodę może sprzyjać występowaniu chorób związanych z niedostateczną higieną.

Wśród jednostek z sytuacją kryzysową w obszarze niedostatecznego stopnia zwodociągowania budynków mieszkalnych w stosunku do liczby mieszkańców, znalazły się: Bączylas, Drzewce, Łęka Mała, Łęka Wielka, Rokosowo, Śmiłowo, Wydawy, Zawada, Obręb 1, Obręb 2, Obręb 3 i Obręb 4.

Tabela 16. Wskaźnik przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	Wskaźnik przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	7647	2087	2,22	---
Jednostka Bączylas	130	30	0,00	0,5474
Jednostka Bogdanki	159	32	2,52	-0,0721
Jednostka Czarkowo	190	57	7,89	-1,3966
Jednostka Drzewce	337	58	0,00	0,5474
Jednostka Dzieczęyna	383	90	5,48	-0,8027

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	Wskaźnik przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Grodzisko	173	49	4,05	-0,4489
Jednostka Janiszewo	227	63	6,17	-0,9713
Jednostka Łęka Mała	186	44	1,08	0,2826
Jednostka Łęka Wielka	649	111	1,23	0,2439
Jednostka Miechcin	117	33	16,24	-3,4514
Jednostka Rokosowo	361	70	0,00	0,5474
Jednostka Sarbinowo	242	30	2,07	0,0387
Jednostka Szurkowo	303	73	8,58	-1,5656
Jednostka Śmiłowo	482	130	0,21	0,4963
Jednostka Teodozowo	133	31	7,52	-1,304
Jednostka Waszkowo	158	50	7,59	-1,3228
Jednostka Wydawy	71	20	0,00	0,5474
Jednostka Zawada	109	37	1,83	0,0956
Jednostka Żytowiecko	401	126	5,49	-0,8035
Jednostka Obręb 1	425	139	0,00	0,5474
Jednostka Obręb 2	780	246	0,13	0,5159
Jednostka Obręb 3	792	258	0,13	0,5163
Jednostka Obręb 4	839	310	0,00	0,5474

Źródło: Opracowanie własne

Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych

Brak skanalizowania lub niewystarczający system kanalizacyjny może prowadzić do niestabilnych warunków sanitarnych. To z kolei zwiększa ryzyko wystąpienia chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych, ponieważ zanieczyszczenia mogą przedostawać się do środowiska, wód gruntowych czy źródeł wody pitnej.

Ponadto, brak kanalizacji może wpływać na estetykę okolicy, szczególnie w przypadku stosowania systemów szamb czy starych rozwiązań. To może wpływać na ogólny standard życia mieszkańców i atrakcyjność gminy.

Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych na terenie gminy Poniec został zidentyfikowany za pomocą 2 wskaźników: udziału liczby budynków mieszkalnych

korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem oraz liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze.

W przypadku pierwszego z wyżej wymienionych wskaźników, jednostkami z sytuacją kryzysową są: Bogdanki, Czarkowo, Dzieczyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Sarbinowo, Szurkowo, Teodozowo, Waszkowo, Zawada i Żytowiecko.

Tabela 17. Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	1646	361	21,93%	---
Jednostka Bączylas	21	361	4,76%	-0,5091
Jednostka Bogdanki	32	1	78,13%	1,6663
Jednostka Czarkowo	40	25	45,00%	0,6840
Jednostka Drzewce	59	18	1,69%	-0,6001
Jednostka Dzieczyna	83	1	66,27%	1,3146
Jednostka Grodzisko	19	55	57,89%	1,0664
Jednostka Janiszewo	41	11	87,80%	1,9533
Jednostka Łęka Mała	41	36	85,37%	1,8810
Jednostka Łęka Wielka	84	35	14,29%	-0,2267
Jednostka Miechcin	29	12	20,69%	-0,0368
Jednostka Rokosowo	65	6	3,08%	-0,5591
Jednostka Sarbinowo	32	2	65,63%	1,2956
Jednostka Szurkowo	59	21	35,59%	0,4051
Jednostka Śmiłowo	124	21	5,65%	-0,4830
Jednostka Teodozowo	28	7	46,43%	0,7264
Jednostka Waszkowo	28	13	82,14%	1,7854
Jednostka Wydawy	6	23	0,00%	-0,6503
Jednostka Zawada	22	0	86,36%	1,9106
Jednostka Żytowiecko	72	19	68,06%	1,3677
Jednostka Obręb 1	121	49	0,00%	-0,6503

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Obręb 2	218	0	0,46%	-0,6367
Jednostka Obręb 3	216	1	1,39%	-0,6092
Jednostka Obręb 4	206	3	0,97%	-0,6216

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców osiągnął wartość gorszą od średniej wartości dla gminy w jednostce Bogdanki, Czarkowo, Drzewce, Dzieżyzyna, Grodzisko, Janiszewo, Łęka Mała, Łęka Wielka, Miechcin, Sarbinowo, Szurkowo, Teodozewo, Waszkowo, Zawada oraz Żytowiecko.

Tabela 18. Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	7647	1248	16,32	---
Jednostka Bączylas	130	28	21,54	-0,4006
Jednostka Bogdanki	159	0	0,00	1,2530
Jednostka Czarkowo	190	0	0,00	1,2530
Jednostka Drzewce	337	55	16,32	0,0000
Jednostka Dzieżyzyna	383	0	0,00	1,2530
Jednostka Grodzisko	173	0	0,00	1,2530
Jednostka Janiszewo	227	0	0,00	1,2530
Jednostka Łęka Mała	186	0	0,00	1,2530
Jednostka Łęka Wielka	649	61	9,40	0,5314
Jednostka Miechcin	117	0	0,00	1,2530
Jednostka Rokosowo	361	64	17,73	-0,1081
Jednostka Sarbinowo	242	0	0,00	1,2530
Jednostka Szurkowo	303	0	0,00	1,2530
Jednostka Śmiłowo	482	122	25,31	-0,6903

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Jednostka Teodozewo	133	0	0,00	1,2530
Jednostka Waszkowo	158	0	0,00	1,2530
Jednostka Wydawy	71	18	25,35	-0,6934
Jednostka Zawada	109	0	0,00	1,2530
Jednostka Żytowiecko	401	0	0,00	1,2530
Jednostka Obręb 1	425	137	32,24	-1,2219
Jednostka Obręb 2	780	234	30,00	-1,0503
Jednostka Obręb 3	792	238	30,05	-1,0541
Jednostka Obręb 4	839	291	34,68	-1,4099

Źródło: Opracowanie własne

2.5 Sfera techniczna

W sferze technicznej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 19. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy technicznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Degradacja stanu technicznego zabytków	Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Degradacja stanu technicznego zabytków

Zabytki stanowią ważny element dziedzictwa kulturowego, w związku z tym ich zaniedbanie może prowadzić do utraty unikalnej historii i tradycji, co z kolei może wpływać na tożsamość lokalnej społeczności. Zdegradowane zabytki mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, ponieważ gdy ich stan osiągnie poziom zagrażający stabilności konstrukcji, konieczne mogą być pilne działania naprawcze. W związku z powyższym, ważne jest systematyczne prowadzenie działań zabezpieczających te obiekty przed degradacją.

Do jednostek charakteryzujących się sytuacją kryzysową w zakresie udziału zabytków w złym stanie technicznym większym niż średnia dla gminy, należą: Czarkowo, Waszkowo, Wydawy, Zawada, Obręb 1, Obręb 3 i Obręb 4.

Tabela 20. Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba zabytków ogółem	Liczba zabytków w złym stanie technicznym	Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze	
	2022	2022	2022	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Poniec	400	54	13,50%	---
Jednostka Bączylas	8	1	12,50%	-0,0698
Jednostka Bogdanki	0	0	---	-0,9426
Jednostka Czarkowo	8	2	25,00%	0,8029
Jednostka Drzewce	18	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Dzieczęyna	14	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Grodzisko	18	1	5,56%	-0,5547
Jednostka Janiszewo	11	1	9,09%	-0,3078
Jednostka Łęka Mała	2	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Łęka Wielka	27	3	11,11%	-0,1668
Jednostka Miechcin	2	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Rokosowo	20	1	5,00%	-0,5935
Jednostka Sarbinowo	15	2	13,33%	-0,0116
Jednostka Szurkowo	4	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Śmiłowo	3	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Teodozewo	0	0	---	-0,9426
Jednostka Waszkowo	12	3	25,00%	0,8029
Jednostka Wydawy	7	3	42,86%	2,0497
Jednostka Zawada	8	2	25,00%	0,8029
Jednostka Żytowiecko	29	2	6,90%	-0,4610
Jednostka Obręb 1	4	2	50,00%	2,5484
Jednostka Obręb 2	28	0	0,00%	-0,9426
Jednostka Obręb 3	35	11	31,43%	1,2518
Jednostka Obręb 4	127	20	15,75%	0,1570

Źródło: Opracowanie własne

2.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W poniższej tabeli przedstawiono łączny wykaz jednostek osadniczych ze wskaźnikami. Zgodnie z przytoczoną wcześniej metodologią do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające wyznaczone kryteria.

Jednostki osadnicze, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli wartość wyliczonego wskaźnika była gorsza niż średnia dla gminy Poniec, oznaczono kolorem jasnopomarańczowym. Kolorem białym natomiast jednostki, dla których wyliczona wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie na tle średniej dla gminy.

Tabela 21. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego

Strefa	Społeczna						Gospodarcza
Obszar	Bezrobocie	Niski poziom edukacji	Niepełnosprawność	Zagrożenie przestępczością	Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Bezpieczeństwo na drogach	Niski stopień przedsiębiorczości
Wskaźnik	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Bączylas	0,00%	60,00%	0,00%	0,00	22,31%	0,00	0,00
Bogdanki	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	15,72%	0,00	0,63
Czarkowo	33,33%	0,00%	33,33%	0,00	22,11%	0,00	1,58
Drzewce	25,00%	0,00%	25,00%	0,00	18,40%	0,00	0,00
Dzięczyna	75,00%	25,00%	25,00%	2,61	16,71%	0,00	0,26
Grodzisko	0,00%	25,00%	100,00%	0,00	14,45%	0,00	0,00
Janiszewo	0,00%	33,33%	33,33%	0,00	18,94%	0,00	0,44
Łęka Mała	50,00%	0,00%	0,00%	0,00	13,98%	0,00	0,00
Łęka Wielka	25,00%	62,50%	50,00%	0,00	18,34%	0,15	0,15
Miechcin	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	17,09%	0,00	0,85
Rokosowo	33,33%	50,00%	0,00%	0,00	13,57%	0,00	0,28
Sarbinowo	10,00%	0,00%	10,00%	0,00	18,60%	0,00	0,83
Szurkowo	0,00%	50,00%	0,00%	0,00	17,16%	0,00	0,33
Śmiłowo	0,00%	0,00%	20,00%	0,00	16,60%	0,00	0,41
Teodozowo	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	18,05%	0,00	0,75
Waszkowo	0,00%	0,00%	66,67%	0,00	10,76%	0,00	1,27

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Poniec

Strefa	Społeczna						Gospodarcza
Obszar	Bezrobocie	Niski poziom edukacji	Niepełnosprawność	Zagrożenie przestępczością	Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Bezpieczeństwo na drogach	Niski stopień przedsiębiorczości
Wskaźnik	Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych	Udział osób z przesłanką niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Wydawy	0,00%	100,00%	50,00%	0,00	32,39%	1,41	0,00
Zawada	0,00%	50,00%	0,00%	0,00	14,68%	0,00	0,00
Żytowiecko	75,00%	57,14%	0,00%	0,00	19,95%	0,00	0,00
Obręb 1	0,00%	0,00%	20,00%	0,00	17,18%	0,00	0,24
Obręb 2	30,00%	33,33%	30,00%	0,00	18,08%	0,00	0,51
Obręb 3	23,08%	25,00%	30,77%	1,26	21,59%	0,13	0,63
Obręb 4	10,91%	84,62%	21,82%	1,19	27,89%	0,00	0,24

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Poniec

Strefa	Środowiska	Przestrzenno-funkcjonalna			Techniczna	Liczba wskaźników z negatywną sytuacją społeczną poniżej średniej dla gminy	Liczba wskaźników z sytuacją negatywną pozaspołeczną poniżej średniej gminy	Czy spełnia warunki obszaru zdegradowanego?
Obszar	Zanieczyszczenie powietrza	Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych	Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych		Degradacja stanu technicznego zabytków			
Wskaźnik	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze			
Bączylas	83,33%	0,00	4,76%	21,54	12,50%	2	3	NIE
Bogdanki	96,77%	2,52	78,13%	0,00	-	0	3	NIE
Czarkowo	96,00%	7,89	45,00%	0,00	25,00%	3	4	TAK
Drzewce	98,99%	0,00	1,69%	16,32	0,00%	2	4	NIE
Dzięczyna	93,64%	5,48	66,27%	0,00	0,00%	3	4	TAK
Grodzisko	96,00%	4,05	57,89%	0,00	5,56%	1	4	NIE
Janiszewo	92,94%	6,17	87,80%	0,00	9,09%	1	3	NIE
Łęka Mała	93,62%	1,08	85,37%	0,00	0,00%	1	5	NIE
Łęka Wielka	97,10%	1,23	14,29%	9,40	11,11%	4	4	TAK
Miechcin	87,50%	16,24	20,69%	0,00	0,00%	0	2	NIE
Rokosowo	91,26%	0,00	3,08%	17,73	5,00%	2	3	NIE
Sarbinowo	100,00%	2,07	65,63%	0,00	13,33%	0	3	NIE
Szurkowo	95,31%	8,58	35,59%	0,00	0,00%	1	4	NIE
Śmitowo	84,44%	0,21	5,65%	25,31	0,00%	0	2	NIE
Teodozewo	96,55%	7,52	46,43%	0,00	-	0	3	NIE
Waszkowo	93,48%	7,59	82,14%	0,00	25,00%	1	4	NIE
Wydawy	39,29%	0,00	0,00%	25,35	42,86%	4	3	TAK

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Poniec

Strefa	Środowiska	Przestrzenno-funkcjonalna			Techniczna	Liczba wskaźników z negatywną sytuacją społeczną poniżej średniej dla gminy	Liczba wskaźników z sytuacją negatywną pozaspołeczną poniżej średniej gminy	Czy spełnia warunki obszaru zdegradowanego?
Obszar	Zanieczyszczenie powietrza	Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych	Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych		Degradacja stanu technicznego zabytków			
Wskaźnik	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze			
Zawada	96,67%	1,83	86,36%	0,00	25,00%	1	6	NIE
Żytowiecko	70,16%	5,49	68,06%	0,00	6,90%	3	3	TAK
Obręb 1	74,29%	0,00	0,00%	32,24	50,00%	0	3	NIE
Obręb 2	79,39%	0,13	0,46%	30,00	0,00%	2	1	NIE
Obręb 3	70,12%	0,13	1,39%	30,05	31,43%	5	2	TAK
Obręb 4	65,26%	0,00	0,97%	34,68	15,75%	3	3	TAK

Źródło: Opracowanie własne

W każdej z jednostek osadniczych, w której zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych, współwystępują także negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych stref, co pozwala na stwierdzenie w ich obrębie stanu kryzysowego. Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi na terenie gminy Poniec są jednostki: Czarkowo, Dzieczyna, Łęka Wielka, Wydawy, Żytowiecko, Obręb 3 i Obręb 4.

Tabela 22. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego na tle gminy Poniec

Obszar zdegradowany	Powierzchnia obszaru zdegradowanego	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni całkowitej gminy	Liczba ludności obszaru zdegradowanego	Udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności gminy
Jednostka Czarkowo	23,2562	0,18%	190	2,48%
Jednostka Dzieczyna	52,9533	0,40%	383	5,01%
Jednostka Łęka Wielka	68,8060	0,52%	649	8,49%
Jednostka Wydawy	7,7200	0,06%	71	0,93%
Jednostka Żytowiecko	32,8885	0,25%	401	5,24%
Jednostka Obręb 3	36,7102	0,28%	792	10,36%
Jednostka Obręb 4	25,6987	0,19%	839	10,97%
Razem	248,0329	1,88%	3325	43,48%

Źródło: Opracowanie własne

2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji na terenie gminy Poniec w podziale na strefę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Potencjały i bariery w wielu kwestiach występują w kilku strefach ze względu na to, że jednocześnie wywierając wpływ na więcej niż jedną strefę.

Tabela 23. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Poniec

Sfera	Potencjał	Bariery
Społeczna	— możliwość uzyskania pomocy społecznej w celu aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, — możliwość podjęcia nauki w celu pozyskania wykształcenia wyższego niż gimnazjalne.	— niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych, — bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem, przestępczością i problemami społecznymi, — międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi, — przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia, — starzenie się społeczeństwa.
Gospodarcza	— dobrze rozwinięta sieć dróg, która zapewnia dogodne połączenia z innymi ośrodkami miejskimi, — potencjał tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, które zapewnią miejsca pracy osobom bezrobotnym.	— bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi, — niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców, — wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym, co tworzy problem zapewnienia w przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.
Środowiskowa	— atrakcyjne walory turystyczne.	— ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła, — ryzyko przedostawania się nieczystości ze zbiorników bezodpływowych do wód i gleby.
Przestrzenno - funkcjonalna	— wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa.	— niewystarczająco rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa, — duża liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamb.
Techniczna	— większość budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w dobrym stanie technicznym.	— znaczna część zabytków w złym stanie technicznym.

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że część potencjałów i barier występuje wielokrotnie w poszczególnych sferach, co wynika z tego, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane.

Płaszczyzna środowiskowa ma znaczący wpływ na obszar zarówno społeczny, techniczny, jak i gospodarczy. Dla sfery technicznej ważne są możliwości wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Działania mające na celu poprawę sfery społecznej na terenie gminy Poniec w dalszej perspektywie przyczynią się do zwiększenia dochodów budżetowych, a tym samym do zwiększenia możliwości inwestycyjnych (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej czy przestrzenno-funkcjonalnej). Sfera techniczna oraz przestrzenno – funkcjonalna oddziałują zarówno na sferę społeczną, jak i gospodarczą oraz środowiskową. Atrakcyjna przestrzeń publiczna, podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna znacznie podnoszą zainteresowanie funkcją mieszkaniową i gospodarczą danego obszaru. Dobry stan infrastruktury technicznej przekłada się również na jakość środowiska naturalnego.

Wyżej wymienione obszary tematyczne są ze sobą również ściśle powiązane w kontekście zjawisk kryzysowych. Występowanie problemów w jednej sferze powoduje ich nawarstwianie się i utrwalanie w pozostałych obszarach. Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych, brak miejsc pracy i niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku przekłada się na bezrobocie, które jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych zjawisk w konsekwencji wpływa bezpośrednio na wzrost wydatków na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy Poniec. To z kolei może powodować spadek liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych. Równie ważne znaczenie mają problemy w sferze technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej. Zdegradowane środowisko naturalne, zły jakości oraz niedostateczna infrastruktura techniczna nie zachęcają do osiedlania się na danym terenie, jak również ograniczają możliwość rozwoju działalności gospodarczej i rolnictwa. Niniejsze uwarunkowania negatywnie oddziałują na sytuację finansową mieszkańców oraz gminy Poniec.

3. Obszar rewitalizacji

W związku z sytuacją, iż wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Poniec nie spełnia wymagania obszaru rewitalizacji z art. 10 pkt 2. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485 ze zm.), tj. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, jako obszar rewitalizacji wyznaczono 4 jednostki, których sumaryczny wskaźnik syntetyczny jest największy spośród jednostek zakwalifikowanych jako obszar zdegradowany.

Tabela 24. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego na terenie gminy Poniec

Wyszczególnienie	Sumaryczny wskaźnik syntetyczny dla obszaru zdegradowanego	Czy podobzar w obszarze zdegradowanym został wyznaczony jako obszar rewitalizacji?
Czarkowo	-0,1706	NIE
Dzięczyna	0,7980	TAK
Łęka Wielka	0,1901	NIE
Wydawy	0,9512	TAK
Żytowiecko	0,1569	NIE
Obręb 3	0,2543	TAK
Obręb 4	0,5340	TAK

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa analiza pozwoliła na wyłonienie jednostek Dzięczyna, Wydawy, Obręb 3 i Obręb 4, które na tle pozostałych obszarów wypadają najgorzej pod względem skali zdiagnozowanych problemów oraz ich pogłębiania się w czasie. W związku, iż wyznaczony obszar rewitalizacji nie stanowi jednego obszaru został on podzielony na podobszary, które stanowią jednostki powyższe jednostki osadnicze tj. podobzar Dzięczyna, podobzar Wydawy, podobzar Obręb 3 oraz podobzar Obręb 4.

Należy pamiętać, iż obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostki, w których zdiagnozowano najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał pod względem możliwości przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji. W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, w której będą mogły zostać przeprowadzone działania, liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań.

Ponadto przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji kierowano się występowaniem na danym terenie istotnych cech wskazujących na ich duży potencjał dla rozwoju lokalnego w ramach rewitalizacji.

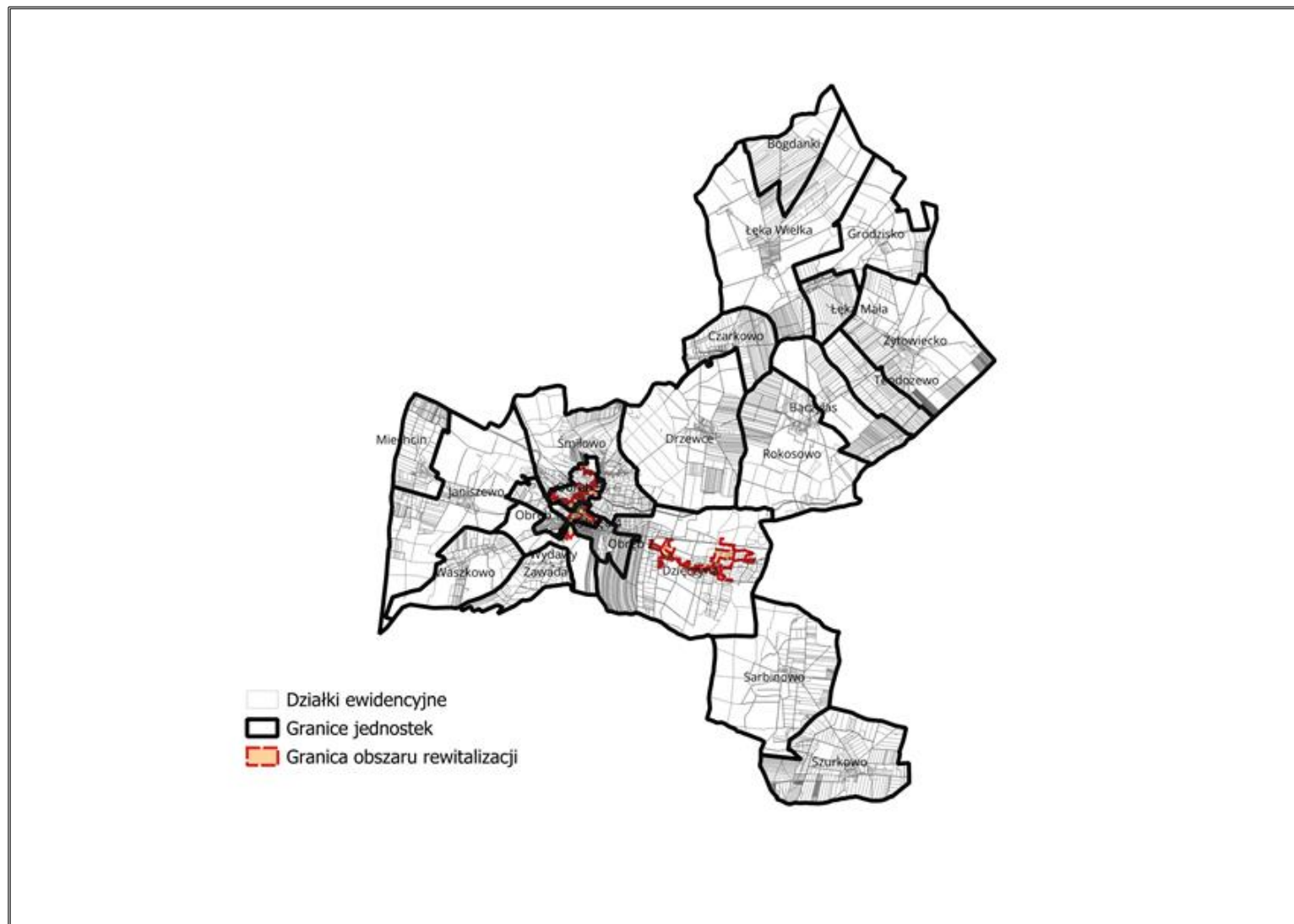
W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności obszaru rewitalizacji na tle całej gminy Poniec.

Tabela 25. Liczba ludności i powierzchnia obszaru rewitalizacji na tle gminy Poniec

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności gminy [%]	Powierzchnia obszaru rewitalizacji [ha]	Udział procentowy obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy ogółem [%]
Podobszar Dzieczęyna	383	5,01%	52,9533	0,40%
Podobszar Wydawy	71	0,93%	7,7200	0,06%
Podobszar Obręb 3	792	10,36%	36,7102	0,28%
Podobszar Obręb 4	839	10,97%	25,6987	0,19%
Razem	2085	27,27%	123,0822	0,93%

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Poniec

Źródło: Opracowanie własne

Załączniki

Załącznik 1. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Poniec –
Arkusz A

Załącznik 2. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Poniec –
Arkusz B

Załącznik 3. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Poniec –
Arkusz C

Załącznik 4. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Poniec –
Arkusz D

Załącznik 5. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Poniec –
Arkusz E

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz miejscowości/ulic wchodzących w skład jednostki osadniczej	7
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie	8
Tabela 3. Liczba ludności poszczególnych jednostek osadniczych w 2022 roku	10
Tabela 4. Wykaz wskaźników wykorzystywanych w analizie strefy społecznej	11
Tabela 5. Udział osób z przesłanką bezrobocia do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	12
Tabela 6. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych	14
Tabela 7. Udział osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców na danym obszarze	15
Tabela 8. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	18
Tabela 9. Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	19
Tabela 10. Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	21
Tabela 11. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy gospodarczej	22
Tabela 12. Liczba zarejestrowanych w ciągu roku nowych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	23
Tabela 13. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy środowiskowej	24
Tabela 14. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich budynków mieszkalnych na danym obszarze	24
Tabela 15. Wskaźniki wykorzystane w analizie strefy przestrzenno-funkcjonalnej	26
Tabela 16. Wskaźnik przyłączy do sieci wodociągowej na 100 mieszkańców na danym obszarze	26
Tabela 17. Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do liczby budynków mieszkalnych ogółem	28
Tabela 18. Wskaźnik liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców na danym obszarze	29
Tabela 19. Wskaźnik wykorzystany w analizie strefy technicznej	30
Tabela 20. Udział zabytków w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby zabytków na danym obszarze	31
Tabela 21. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego	33
Tabela 22. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego na tle gminy Poniec	37
Tabela 23. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Poniec	39
Tabela 24. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego na terenie gminy Poniec	41
Tabela 25. Liczba ludności i powierzchnia obszaru rewitalizacji na tle gminy Poniec	42
Rysunek 1. Podział gminy Poniec na jednostki osadnicze	6
Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Poniec	38
Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Poniec	43